

PATVIRTINTA
Vilniaus „Šviesos“ pradinės
mokyklos direktoriaus
2025 m. lapkričio 14 d.
įsakymu Nr. V- 227

VILNIAUS „ŠVIESOS“ PRADINĖS MOKYKLOS PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus „Šviesos“ pradinėje mokykloje tvarkos aprašo (toliau Aprašas) paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
2. Aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu mokykloje (2 priedas).
3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 3.1. į patyčias **būtina reaguoti** nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 3.2. **kiekvienas** mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, **turi reaguoti ir stabdyti**;
 - 3.3. **veiksmų turi būti imamasi visais atvejais**, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;
4. Visi mokyklos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka. Mokinių tėvai su tvarka, reglamentuota apraše, turi būti supažindinti tėvų susirinkimo metu, arba žinute Tamo dienyne, ir patvirtinti tai savo parašu.
5. Apraše vartojamos sąvokos:
 - 5.1. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.
 - 5.1.1. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):
 - 5.1.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
 - 5.1.1.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

- 5.1.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
- 5.1.1.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.
- 5.2. Patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojama.
- 5.3. Besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.
- 5.4. Patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).
- 5.5. Patyčių stebėtojas – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias.
- 5.6. Patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.
- 5.7. Patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).
- 5.8. Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.
- 5.9. Patyčių dėžutė - įrankis, leidžiantis išsiaiškinti problemines vietas klasėse ir sritis mokykloje. Tai elektroninė platforma, skirta mokiniams, jų tėvams ir mokytojams anonimiškai pranešti apie patyčias mokykloje. Platformą sudaro mobilioji programėlė, elektroninė svetainė ir administravimo sistema mokykloje. Nuoroda į „Patyčių dėžutės“ veikimo instrukciją <https://www.smm.lt/uploads/documents/patyciu%20dezute/Patyc%CC%8Ciu%CC%A8%20de%CC%87z%CC%8Cute%CC%87%20-%20informacija%20mokykloms.pdf>.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

6. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi mokyklos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.
7. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja mokyklos vadovo paskirti ir įsakymu patvirtinti asmenys ir Vaiko gerovės komisija, kuri kasmet:
- 7.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

- 7.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų ar skyrių vedėjų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;
- 7.3. nuolat stebi, registruoja, analizuoja ir sprendžia Patyčių dėžutėje užfiksuotus patyčių atvejus;
- 7.4. nedelsiant reaguoja į kiekvieną pranešimą ir sprendžia apie tolimesnius patyčių stabdymo ir šalinimo veiksmus.
- 7.5. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, Patyčių dėžutėje užfiksuotais atvejais, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;
- 7.6. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;
- 7.7. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;
- 7.8. atlieka kitus mokykloje Tvarkos apraše numatytus veiksmus.
8. Klasių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

9. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais **kiekvienas** mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, asmuo atsakingas už Patyčių dėžutės įrankį ar švietimo pagalbos specialistas, kitas **darbuotojas reaguodamas**:
 - 9.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
 - 9.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;
 - 9.3. jei mokiniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
 - 9.4. informuoja klasės vadovą arba direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;
 - 9.5. tiesiogiai informuojant vieną iš Vaiko gerovės komisijos narių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (1 priedas).
- 10. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:**
 - 10.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

10.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

10.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

10.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (1 priedas) ir ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui ar psichologui;

10.5. užpildytą formą priėmęs asmuo formą registruoja Patyčių registracijos žurnale;

10.6. nesibaigus patyčių situacijai, kreipiasi į direktoriaus pavaduotoją ugdymui, kuris inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

11. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

11.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

11.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją;

11.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

12. Mokyklos bendruomenės nario, įtarusio patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:

12.1. kreipiasi į patyrusio patyčias mokinio klasės vadovą, kuris imasi veiksmų, numatytų Apraše.

13. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi Apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

14. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi Apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

15. Mokyklos vadovas, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsdamas imtis priemonių, numatytų šiame apraše.

16. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

Vilniaus „Šviesos“ pradinės mokyklos
Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo
tvarkos aprašo, patvirtinto
Vilniaus „Šviesos“ pradinės mokyklos direktoriaus
2025 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. V- 227
1 priedas

**VILNIAUS „ŠVIESOS“ PRADINĖS MOKYKLOS
PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS**

Pranešimo data _____

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐	Fizinės: mokinio užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);
☐	Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinys yra nepageidaujamas ar atstumiamas;
☐	Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, mokinio asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).
☐	Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Mokinio, patyrusio patyčias vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio/-ų, kuris tyčiojosi vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio/-ų, stebėjusio patyčias vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Patyčias patyrusiu mokiniu:	
Mokiniu, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

Įrašas patyčių registracijos žurnale Nr. _____